

ANETA PALECZNA¹

<https://doi.org/10.33995/wu2024.1.3>

date of receipt: 04.04.2024

date of acceptance: 24.04.2024

The concept of rationalising damage and the scope of insurer's liability

The concept of indirect violation of rights and interests holds an important place in the system of liability for damages. Therefore, the analysis of that subject matter should focus not on whether the damage is compensable but on the basis and extent of compensation. The diversity of events that may give rise to an "indirect damage" does not make it easy to identify its prerequisites. On top of that, the actions taken do not go in pair with harmonisation of terminology and do not lead to the introduction of one consistent liability model. An answer to the doubts arising in context of compensating for "indirect damage" is the concept of rationalising damage. It covers a set of directives that serve to determine if a given detriment qualifies as "indirect damage" and if a given person is an indirect victim. Not all violations are compensable, but only violations to legally protected interests. As a result, compensation does not cover all inconveniences, or inconveniences forming a part of risk associated with everyday life. Determination of the scope of compensating for indirect damage has a significant impact on the scope of liability of the insurer. This is the case as the model of compensation for indirect violations should be "economically efficient."

Keywords: indirect violation of rights and interests, monetary compensation, harm, insurance

Koncepcja racjonalizacji szkody a zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela

Koncepcja pośredniego naruszenia praw i interesów zajmuje istotne miejsce w systemie odpowiedzialności odszkodowawczej. Dlatego analiza tego zagadnienia powinna zostać skoncentrowana nie wokół tego, czy szkoda ta podlega kompensacji, ale w oparciu o jaką podstawę i w jakim zakresie. Różnorodność zdarzeń, mogących stanowić źródło „szkody pośredniej” nie ułatwia wyodrębnienia jej przesłanek. Dodatkowo, podejmowanym działaniom nie towarzyszy ujednoczenie siatki pojęciowej ani wypracowanie jednego, spójnego modelu odpowiedzialności. Odpowiedzią na pojawiające się wątpliwości związane z kompensacją „szkody pośredniej” jest koncepcja racjonalizacji szkody. Obejmuje ona

zbiór dyrektyw, służących do ustalenia, czy dany uszczerbek wpisuje się w pojęcie „szkody pośredniej”, zaś osoba, czy jest podmiotem pośrednio poszkodowanym. Nie wszystkie naruszenia podlegają kompensacji, lecz tylko naruszenie prawnie chronionych interesów. Naprawieniu nie podlegają zatem wszelkie niedogodności czy też takie, które wpisują się w ryzyko dnia codziennego. Ustalenie zakresu kompensacji szkody pośredniej ma istotny wpływ na zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela. Model kompensacji pośredniego naruszenia powinien być bowiem „ekonomicznie efektywny”.

Słowa kluczowe: pośrednie naruszenie praw i interesów, zadośćuczynienie, krzywda, umowa ubezpieczenia, odpowiedzialność odszkodowawcza.

ANETA PALECZNA, PH.D. – Faculty of Law and Administration, University of Silesia in Katowice
ORCID: 0000000179512006